בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', ט"ו בתמוז תשס"ו (11 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **ט"ו בתמוז** בשנת 1920, **סר הרברט סמואל** (1870-1963) התמנה כ**נציב העליון של ארץ-ישראל** מטעם השלטון הבריטי ומילא את התפקיד במשך 5 שנים. הוראתו הראשונה הייתה **לחון את כל האסירים הפוליטיים היהודים** הכלואים. סמואל נבחר בשנת 1902 לפרלמנט הבריטי ומילא תפקיד בממשלה הליברלית בשנים 1906-1916. הוא היה חבר הממשלה היהודי הראשון ששמר על מסורת היהדות. תזכירו ב- 1915, שדן בחסות בריטית על מרכז יהודי בארץ-ישראל, הכשיר את הקרקע ל"הצהרת בלפור". סמואל היה הנציב העליון עד שנת 1925. לימים היה ל"לורד סמואל". [יומן צה"ל\יודאיקה לקסיקון]

בין פעילויותיו של סמואל, נוא הורה לקק"ל להקים וועדת שמות. ועדת השמות הראשונה נוסדה בשנת 1922 ונקראה "**ועדת שמות היישובים על יד קק"ל**". הוועדה פעלה במתכונת זו עד שנת 1950 ואז קיבלה מעמד ממלכתי בעל תוקף חוקי והוכפפה כיחידה למשרד ראש הממשלה. היא עוסקת בקביעת שמות ליישובים ולנקודות נוספות במפת ישראל. החלטות הוועדה מחייבות את מוסדות המדינה.
ב"ועדת שמות היישובים על יד קק"ל" הראשונה היו שלושה חברים: **דוד ילין**, **יצחק בן צבי** ו**אברהם יעקב ברוור**. כיום יש לקק"ל נציג אחד קבוע בועדת השמות.

במשך 50 שנות קיומה קבעה הוועדה קרוב ל־9,000 שמות, בין היתר שמות ליישובים כפריים ועירוניים (מעל 1200 שמות); שמות למוקדי תעסוקה שמחוץ לתחום יישוב; שמות למחלפים וצמתים; שמות לעצמים גיאוגרפיים; שמות לאתרי הנצחה; שמות לפארקים; שמות לאתרי תיירות; שמות למעברי גבול; שמות לצירי תחבורה; שמות לקוי דואר נע.
בין יתר תפקידי הוועדה עדכון שוטף של רשימת שמות היישובים בגופים הבאים:

- משרד הפנים (מרשם התושבים)
- רשות הדואר (החותמות, הבולים, מרכזיות וספרי הטלפונים)
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (רשימת היישובים, אוכלוסייתם וסמליהם)
- מע"צ (השילוט בדרכים)
- המרכז למיפוי ישראל (עדכון המפות הרשמיות של ישראל)
- משרד הבינוי והשיכון

הוועדה מפרסמת את החלטותיה בדפי מידע המופצים לכל משרדי הממשלה, ולמאות גורמים במדינה, ב"רשומות" (ילקוט הפרסומים), ולאחרונה גם בשנתון הממשלה.
במהלך שנת 1999, ובמסגרת חגיגות שנת היובל פרסמה ועדת השמות את: "אטלס שמות היישובים והמקומות בישראל, חמישים שנות התיישבות". האטלס כולל את שמותיהם של 900 יישובים שהוקמו בין השנים 1948-1998. באטלס מצוין מיקומם של היישובים, מקור השמות וכל הנתונים הסטטיסטים כמו צורת היישוב, ההשתייכות הארגונית, המעמד המוניציפלי ושנת ההתיישבות.
חברים בוועדה: היסטוריונים, גאוגרפים, ארכיאולוגים, אנשי מקרא ולשון, נציגי משרד הפנים, התחבורה (מע"צ), משרד הבינוי והשיכון (המרכז למיפוי) וקק"ל. הוועדה מונה 24 חברים, ויש לה שלוש ועדות משנה: יישובית, גיאוגרפית והיסטורית. [המשך המאמר, בע"ה, מחר]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל